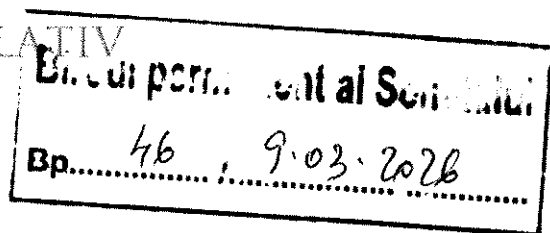

CONSILIUL LEGISLATIV

AVIZ

**referitor la propunerea legislativă pentru
completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal
și a Legii nr. 487/2002 a sănătății mintale și a protecției
persoanelor cu tulburări psihice**

Propunere legislativă nr. 486

186. 23.03.2026.

Analizând propunerea legislativă pentru completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 487/2002 a sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice (b46/10.02.2026), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/690/16.02.2026 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr. D88/16.02.2026,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, și al art. 29 alin. (4) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, în sensul instituirii unor măsuri de siguranță specială, aplicabile în cazul minorilor care nu au împlinit 14 ani, în cazul săvârșirii anumitor categorii de infracțiuni grave.

Totodată, se preconizează completarea, în mod corespunzător, și a Legii nr. 487/2002 a sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice.

2. Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art. 73

alin. (3) lit. h) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea dispozițiilor art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. Din redactarea părții de debut a normei propuse la **pct. 1** pentru **art. 113 alin. (1¹)**, potrivit căreia se instituie o excepție de la dispozițiile alin. (1) al aceluiași articol, rezultă că textul are în vedere instituirea unor situații în care minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani răspunde penal. Precizăm că, potrivit art. 113 alin. (1), minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani nu răspunde penal.

Cu toate acestea, din analiza soluțiilor legislative preconizate rezultă că acestea au în vedere, de fapt, instituirea unui tip de măsuri de siguranță speciale, aplicabile exclusiv minorilor aflați în aceste situații, măsuri care, potrivit art. 113 alin. (1¹) și art. 113¹ alin. (3) lit. c), „au caracter preventiv și educativ” și „nu au caracter penal sau de pedeapsă”.

O astfel de soluție legislativă este însă nu este armonizată nici cu dispozițiile Codului penal referitoare la măsurile de siguranță și nici cu cele ale Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, referitoare la măsurile de protecție a copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal.

Precizăm că, potrivit acestui din urmă act normativ, în cazul minorului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal, se iau măsuri de protecție specială, iar potrivit art. 86 din Legea nr. 272/2004, în cazul în care fapta prevăzută de legea penală, săvârșită de copilul care nu răspunde penal, prezintă un grad ridicat de pericol social, precum și în cazul în care copilul pentru care s-au stabilit respectivele măsuri săvârșeste în continuare fapte penale, comisia pentru protecția copilului sau, după caz, instanța judecătorească dispune, pe perioadă determinată, plasamentul copilului într-un serviciu de tip rezidențial specializat.

5. Distinct de nerespectarea dispozițiilor art. 13 și ale art. 61 alin. (2) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la integrarea organică a reglementărilor în ansamblul legislației, precum și în actul normativ de bază, soluțiile legislative propuse prin proiect nu îndeplinesc cerințele specifice de claritate, previzibilitate și accesibilitate, după cum urmează:

5.1. La **art. I**, la textul propus pentru **alin. (1¹)** al **art. 113**, sfera faptelor a căror săvârșire atrage aplicarea măsurilor de siguranță

speciale față de minorul care nu a împlinit 14 ani nu este clar delimitată, aducându-se astfel atingere principiului legalității sancțiunilor.

Astfel, din utilizarea expresiei „*cum ar fi*”, precum și prin trimiterea generică la „*alte infracțiuni expres prevăzute de lege*”, rezultă că enumerarea este exemplificativă, includerea unor infracțiuni în sfera celor vizate de text fiind lăsată la aprecierea subiectivă a organelor judiciare.

Precizăm și faptul că, potrivit art. 15 alin. (3) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în cazul derogărilor sau ale excepțiilor este necesară determinarea, în mod clar, a ipotezelor pentru care se preconizează instituirea unei reglementări distincte în raport cu reglementarea-cadru în materie, aceasta din urmă păstrându-și caracterul său general obligatoriu pentru toate celelalte cazuri.

5.2. La art. 113 alin. (1¹) lit. a), precizăm că, în lipsa unei definiții exprese, nu se înțelege care este semnificația noțiunii de „*discernământ funcțional*”.

5.3. La art. 113 alin. (1²) lit. c), referirea la „*durata determinată*” pentru care se aplică respectivele măsuri este incompletă, întrucât nu se prevăd criterii pentru stabilirea concretă a respectivei durate.

În plus, sintagma „*sub control judecătoresc strict*” nu este suficientă pentru determinarea regimului juridic aplicabil.

Observația este valabilă și pentru norma propusă la **art. II** pentru **art. 56¹ alin. (1)**.

5.4. La art. 113 alin. (1²) lit. d), precizăm că dispozițiile care conturează regimul juridic al măsurilor de siguranță trebuie prevăzute la nivel de act normativ cu putere de lege, și nu în „norme metodologice”, așa cum se propune în text.

Observația este valabilă și pentru **art. 113¹ alin. (1) lit. b)**, cu precizarea, în plus, a faptului că „instanțele” și Ministerul Justiției nici nu ar putea adopta un act comun prin care să aprobe „normele metodologice” de aplicare a unor dispoziții din Codul penal, precum și pentru **art. 56¹ alin. (4)** din Legea nr. 487/2002, propus la **art. II**, în ceea ce privește normele metodologice adoptate de „instanțe și centrele de sănătate mintală în conformitate cu prevederile Codului penal”.

5.5. La norma propusă pentru art. 113¹ alin. (1), textul nu prevede, în **partea introductivă**, niciun criteriu în funcție de care ar urma să fie aplicate măsurile de siguranță speciale prevăzute la lit. a) - c).

Pe de altă parte, la **lit. a)**, referirea la „centrul specializat de evaluare și intervenție terapeutică” este imprecisă, nerezultând în mod clar care sunt entitățile la care se referă textul.

Precizăm că din cuprinsul normei propuse la **art. II** pentru **art. 56¹** din Legea nr. 487/2002 ar putea rezulta că respectivele centre ar urma să funcționeze în cadrul spitalelor de psihiatrie, însă, în lipsa unor precizări exprese, aceasta nu poate fi determinat cu precizia necesară.

Menționăm însă că, în cazul în care aceasta este intenția de reglementare, nu se înțelege cum ar putea să coexiste „discernământul funcțional” - condiție pentru aplicarea măsurii - cu internarea într-un spital psihiatric - soluție care presupune existența unei tulburări psihice.

În plus, în cuprinsul art. 113¹ alin. (1) lit. a), utilizarea noțiunii de „control judiciar” este inadecvată în context, întrucât semnificația acesteia, în domeniul penal, nu poate fi alta decât cea prevăzută în cuprinsul art. 211 - 217 din Codul de procedură penală.

De altfel, nici nu rezultă cum ar urma să se exercite respectivul „control judiciar” sau „controlul judecătoresc strict” la care se referă **art. 56¹ alin. (1)** din Legea nr. 487/2002, astfel cum este propus la **art. II**.

5.6. La art. 131¹ alin. (2), sintagma „*Măsurile (...) sunt supuse revizuirii periodice de către instanță*”, nu este suficient de precisă, lipsa stabilirii unor criterii clare pentru stabilirea periodicității verificării respectivelor măsuri fiind de natură a face imposibilă aplicarea dispozițiilor propuse.

Observația este valabilă și pentru norma similară din cuprinsul **art. 56¹ alin. (2)** din Legea nr. 487/2002, propusă la **art. II**.

6. La art. II, la textul propus pentru **art. 56¹** din Legea nr. 487/2002 a sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precizăm că secțiunea în care va fi integrat textul propus vizează *internarea nevoluntară într-o unitate de psihiatrie care se face numai din considerente medicale*, procedura internării nevoluntare fiind amplu detaliată în cuprinsul acestei secțiuni.

Așadar, potrivit art. 54 din același act normativ „*O persoană poate fi internată prin procedura de internare nevoluntară numai dacă un medic psihiatru abilitat hotărăște că persoana suferă de o tulburare psihică și consideră că: a) din cauza acestei tulburări psihice există pericolul iminent de vătămare pentru sine sau pentru alte persoane; b) în cazul unei persoane suferind de o tulburare psihică gravă, neinternarea ar putea antrena o gravă deteriorare a stării sale sau ar împiedica să i se acorde tratamentul adecvat*”.

Potrivit art. 62 alin. (6) și (7) din același act normativ „*Instanța hotărăște, după caz, confirmarea sau încetarea internării medicale nevoluntare. Dacă instanța apreciază că nu se impune menținerea*

internării, însă tratamentul este necesar, poate dispune, după ascultarea reprezentantului legal ori convențional al pacientului, înlocuirea internării medicale cu tratamentul ambulatoriu, prin rețeaua ambulatorie teritorială de psihiatrie”.

Prin urmare, reglementarea este contradictorie, ținând seama, mai ales, de necesitatea ca, pentru aplicarea măsurii de siguranță speciale prevăzute de art. 113¹ din Codul penal, la care se face trimitere în cuprinsul normei propuse pentru **art. 56¹ alin. (1)**, să se constate existența „discernământului funcțional” al minorului care nu a împlinit 14 ani.

Din acest punct de vedere, dispozițiile propuse nu se integrează organic în sistemul legislației.

Precizăm că, pentru respectarea normelor de tehnică legislativă și a principiului legalității, proiectul de act normativ ar fi trebuit corelat cu prevederile actelor normative de același nivel, cu care se află în conexiune, astfel încât dispozițiile propuse să nu geneze dificultate în aplicarea și interpretarea dispozițiilor incidente într-un anumit domeniu.

7. La **art. III**, dispoziția potrivit căreia „prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I” este contrară art. 78 din Constituția României, republicată, care prevede că *„Legea se publică în Monitorul Oficial al României și intră în vigoare la 3 zile de la data publicării sau la o dată ulterioară prevăzută în textul ei”*.

*

* *

Ținând seama de cele de mai sus, reglementarea preconizată nu poate fi promovată în forma propusă prin proiect.

PREȘEDINTE

Florin IORDACHE

București
Nr. 195/06.03.2026